

IEDZĪVOTĀJU PORTRETS

Skolēni 1. septembrī – Zinību dienā

Dejotāji Dziesmu un deju svētkos

Gājēju iela Daugavpilī

Celtnieki – viena no pieprasītākajām profesijām Latvijā

Valsts neatkarības atjaunošanas dienas – 4. maija – svinības pie Latvijas valsts simbola – Brīvības pieminekļa

Hokeja fanes

IEDZĪVOTĀJU PORTRETS

SVARĪGI

- Latvijā dzīvo 1 miljons 908 tūkstoši iedzīvotāju (2020. gadā).
- Latvijas pamattautas ir latvieši un lībieši. Pēc tautskaites datiem, šobrīd Latvijā ir 250 lībiešu. Mantotās lībiešu valodas runātāju skaits ir ap 30 līdz 40.
- Pēc iedzīvotāju skaita Latvija ieņem 147. vietu starp 214 pasaules valstīm un teritorijām.
- Valsts valoda ir latviešu. Latviešu valoda ir baltu valoda, un tā pieder pie indoeiropiešu valodu saimes. Latviešu valoda tiek uzskatīta par vienu no vecākajām Eiropas valodām.
- Latvija ir daudznacionāla – te dzīvo vairāk nekā 150 tautību cilvēku. Lielākās etniskās grupas ir krievi (24,7%), baltkrievi (3,2%), ukraiņi (2,3%), poļi (2,0%), citas tautības (lietuvieši, ebreji, romi, vācieši un igauņi) (5,3%).
- Mazākumtautības un to kultūra ir neatņemama un svarīga Latvijas sabiedrības un kultūrtelpas sastāvdaļa.
- Latvijā ir reģistrētas 1163 reliģiskās draudzes, un viskuplāk pārstāvētas ir lielākās kristīgās konfesijas: luterāņi, katoļi, pareizticīgie un baptisti.
- 68% Latvijas iedzīvotāju dzīvo pilsētās, no tiem Latvijas galvaspilsētā Rīgā – 33% iedzīvotāju.

INTERESANTI

- Latvijā ziņas par iedzīvotāju skaitu fiksē regulārās tautskaitēs, kuras notiek reizi 10 gados.
- 1920. gadā Latvijā pilsētās dzīvoja tikai 24% iedzīvotāju.
- Latvijas iedzīvotāji ir divas reizes aktīvāki sociālo tīklu lietotāji nekā vidēji pasaulē.
- 1925. gadā uz 76 cilvēkiem bija 1 telefons, bet 2016. gadā uz 100 māsaimniecībām bija vidēji 2020 mobilo telefonu.
- Latvijā neatņemama tradīcija ir vārda dienu atzīmēšana. 22. maijā tiek atzīmēta visu kalendārā neierakstīto un neparasto vārdu diena.
- Pēc 2018. gada datiem, vispieprasītākās profesijas Latvijā ir programmētāji, mārketinga speciālisti, finansisti, grāmatveži, celtnieki, inženieri, pārdevēji, medmāsas, skolotāji, autovadītāji, pavāri, mehāniķi.
- Latvijas iedzīvotāju vidū īpaša svētku tradīcija ir Kapu svētki, kas notiek Latvijas kapsētās jūlijā un augustā. Ģimenes un dzimtas sanāk kopā, lai atcerētos savus aizgājējus. Gatavojoties Kapu svētkiem, kapi tiek īpaši saposti. Papildus tam rudenī tiek svinēta arī Mirušo piemiņas diena un Visu svēto diena. Kapu svētki ir spēcīgi iesakņojusies tradīcija Latvijā.
- Lībiešu valoda ir iekļauta UNESCO pasaules apdraudēto valodu sarakstā kā kritiski apdraudēta valoda. Mūsdienās labi sazināties lībiski spēj ap 30 cilvēkiem pasaulē.
- Ikdienā latgaliski runā 8,8% Latvijas iedzīvotāju, Latgalē – 35,5%, līdz 17 gadu vecumam 5,7% (2012).

VĀRDI, KAS JĀZINA

- Iedzīvotāji, tautība, tauta, valoda, dzimtā valoda, mazākumtautības, ārzemnieks, dzīvot, apdzīvot.

PORTRAIT OF THE PEOPLE

IMPORTANT

- 1 million 908 thousand inhabitants live in Latvia (in 2020).
- Latvia's main ethnic groups are Latvians and Livs. According to the national census, there are currently 250 Livs in Latvia. The number of speakers of the inherited Liv language is around 30 to 40.
- Latvia ranks 147th among 214 countries and territories in the world by population.
- The national language is Latvian. Latvian is a Baltic language and belongs to the Indo-European language family. Latvian is considered to be one of the oldest European languages.
- Latvia is a multinational country with people of more than 150 nationalities living here. The largest ethnic groups are Russians (24.7 %), Belarusians (3.2 %), Ukrainians (2.3 %), Poles (2.0 %), other nationalities (Lithuanians, Jews, Roma, Germans and Estonians) (5.3 %).
- Minorities and their culture are an integral and important part of Latvian society and the cultural space.
- There are 1163 registered religious congregations in Latvia, and the largest Christian denominations are the most widely represented: Lutherans, Catholics, Orthodox and Baptists.
- 68 % of Latvia's population live in urban areas, 33 % live in Rīga, the capital of Latvia.

INTERESTING FACTS

- In Latvia, the population is recorded in the regular population censuses, which are held every 10 years.
- In 1920, only 24 % of the population lived in urban areas.
- Latvia's population is twice as active on social networks as the world average.
- In 1925, there was 1 telephone for every 76 people, while in 2016 there were on average 2020 mobile phones per 100 households.
- The Day of All Unrecorded and Unusual Names is celebrated on 22 May.
- According to 2018 data, the professions that are most in-demand in Latvia are programmers, marketing experts, financiers, accountants, builders, engineers, salespeople, nurses, teachers, drivers, cooks, mechanics.
- A special tradition among Latvians are the Cemetery Ritual Events, which are held in Latvian cemeteries in July and August. Immediate and extended families come together to remember their deceased relatives. Cemeteries are specially cleaned up in preparation for the Cemetery Ritual Event. In addition, Remembrance Day and All Saints' Day are celebrated in autumn. The Cemetery Ritual Event is a strongly rooted tradition in Latvia.
- The Liv language is listed as critically endangered by UNESCO as one of the world's endangered languages. Today, around 30 people in the world can communicate well in Liv.
- 8.8 % of the Latvian population speak Latgalian in their daily life, of these, 35.5 % are in Latgale, 5.7 % of them are under the age of 17 (2012).

WORDS TO LEARN

- Population, nationality, nation, language, native language, minorities, foreigner, live, inhabit.

VIEGLI UZDEVUMI

Izlasi vēstuli! Pasvītro tekstā valstu un tautību nosaukumus!

Sveiki!

Es esmu Jānis Bērziņš un man ir 12 gadi. Es esmu no Latvijas, es esmu latvietis. Latvija ir maza valsts. Es dzīvoju Rīgā. Tā ir Latvijas galvaspilsēta. Es dzīvoju lielā daudzdzīvokļu mājā, un man ir daudz kaimiņu.

Mans vislabākais draugs ir Oļegs. Viņš dažreiz man palīdz pildīt mājasdarbus krievu valodā. Viņa ģimene ikdienā runā krieviski. Savukārt Jurijs ir ukraiņis. Ar Juriju mēs kopā spēlējam futbolu. Vasaras brīvlaikā viņš kopā ar mammu un tēti brauc uz Ukrainu. Tur dzīvo viņu radnieki. Vēl mums kaimiņos dzīvo ģimene no Ķīnas, bet ķīniešu meitenīti es vēl nepazīstu. Būtu labi iepazīties.

Mans tētis strādā starptautiskā uzņēmumā. Viņa darbabiedri ir zviedri, somi, lietuvieši un igauņi. Viņš bieži brauc komandējumos uz Zviedriju, Somiju, Lietuvu un Igauniju.

Man ļoti patīk dzīvot Rīgā. Uzraksti par sevi!

Jānis.

Atzīmē pareizās atbildes!

- 1. Jānim kaimiņos dzīvo dažādu tautību cilvēki.
- 2. Jānis dzīvo nelielā mājā.
- 3. Jāņa labākais draugs ir lietuvietis.
- 4. Jurijam Ukrainā dzīvo radi.
- 5. Jānis grib iepazīties ar ķīniešu meitenīti.
- 6. Jānis grib dzīvot laukos.

Lasi un pie katra attēla pieraksti atbilstošu apraksta ciparu!

1. Kopš 2008. gada Latvijā notiek Lielā talka. Tās mērķis ir sakopt Latviju, lai tā būtu tīrākā vieta pasaules kartē. Talkā piedalās bērni, jaunieši, pieaugušie. Katru gadu Lielajā talkā piedalās arī Valsts prezidents.

2. Jāņi jeb Līgo ir līksmākie latviešu svētki. Tos svin 23. jūnija vakarā. Jāņu diena, 24. jūnijs, ir oficiāla brīvdiena. Jāņos cilvēki pin vainagus, kurina ugunsiskus un dzied Jāņu dziesmas.

3. Ik pēc pieciem gadiem Latvijā notiek Dziesmu un deju svētki. Rīgā sabrauc visi pasaules latvieši – dejojāji, dziedātāji, amatnieki, folkloristi. Dziesmu un deju svētku dalībnieku gājiens un noslēguma koncerts Mežaparka estrādē ir svētku kulminācija.

A

B

C

GRŪTI UZDEVUMI

Izlasi tekstu!

Kā veidojās latviešu tauta?

Latviešu tauta veidojās 13.–16. gadsimtā, saplūstot četrām baltu tautām: kuršiem, zemgaļiem, sēļiem un latgaļiem. Rakstītie avoti, kā arī arheoloģiskās liecības (apgērbs, rotas, tradīcijas) nepārprotami liecina, ka sentautas ir bijušas atsevišķas etniskas grupas ar savu identitāti, interesēm un valodu, un tās pat karojušas savā starpā. Tomēr saimnieciskā ziņā sentautām bijis daudz kopīga. Piemēram, keramiku visi izgatavoja vienā veidā, līdzīgi to izmantoja arī saimniecībā. Tas liecina par vienotu kultūras telpu, kurā bija izveidojušās vienādas amatniecības tradīcijas. Izņēmums bija kurši, kuri bija norobežojušies no pārējām baltu tautām. Pastāv uzskats, ka, attīstoties latgaļu kultūrai, tā ietekmēja visas Latvijas teritorijā dzīvojušās sentautas, taču kurši bija pēdējie, kuri šajā kopumā iekļāvās, savu savdabību saglabājot līdz pat 15. gadsimtam.

Latvieši kā etniska kopiena izveidojās 16.–17. gadsimtā, lai gan Latvijas kultūrvēsturisko apgabalu – Zemgales, Sēlijas, Latgales, Kurzemes – atšķirības neizzuda, tās saglabājās un veidojās no jauna. 17. gadsimta beigās tika publicēts vācu ārsta Rozija Lentilija apcerējums par hercoga Jēkaba laiku Kurzemē un Zemgalē, un tajā atrodams šāds latviešu apraksts: “Kamēr viņi strādā, tie nepārtraukti dzied un tiem ir paradums garāmgājējus no galvas līdz kājām apdziedāt ar turpat uz vietas izdomātu dziesmu. .. No dabas viņi ir stipri, muskuļaini un veselīga izskata, taču drusku aukstas sirds.”

Latviešu tautas etniskā apziņa veidojās 18. un 19. gadsimtā apgaismības ideju un nacionālās – pirmās latviešu tautas atmodas – kustības ietekmē. Liela loma latviešu valodas attīstībā un latviešu nācijas vienošanā bija jaunlatviešiem.

Vārds "latvieši" ir atvasināts no latgaļu nosaukuma "letti", kas lietots viduslaiku avotos. Līdz ar to latviešu (*lettu*) nosaukumu var uzskatīt par tikpat senu, cik seni ir latgaļi. Sākotnēji par lettiem dēvēja Austrumlatvijas iedzīvotājus, bet vēlāk tas ieguva visaptverošu apzīmējumu visas mūsdienu Latvijas teritorijas mērogā.

Apvelc, vai apgalvojums ir pareizs (JĀ) vai nepareizs (NĒ)!

1. Latvieši veidojušies, saplūstot dažādām etniskām grupām, kas atšķīrās cita no citas, bet kuras vienoja amatniecības tradīcijas. _____ JĀ / NĒ
2. 17. gadsimta avotos latvieši raksturoti kā spēcīgi cilvēki. _____ JĀ / NĒ
3. Latviešu etniskā apziņa veidojās hercoga Jēkaba laikā. _____ JĀ / NĒ
4. Par latviešu valodu rūpējās jaunlatvieši. _____ JĀ / NĒ
5. Sākotnēji par lettiem tika dēvēti iedzīvotāji visā Latvijas teritorijā. _____ JĀ / NĒ

Iepazīsti Latvijas pamatiedzīvotāju – lībiešu un latgaliešu – rakstu valodu! Atrodi un pasvītro lībiešu un latgaliešu teksta fragmentā vārdu vai izteicienu, kas atbilst latviešu valodā dotajam!

Latviešu valodā: lībieši, Vidzemē un Kurzemē, Sīkrags, Kolka

Līvlizt ātō amā vežgōrpūoļi Vāldamīersūomō rov. Ne jelīztō laigāld Vidūmōl ja Kurmōl. Jedmōl Ežmiz mōilmasuodā līvlizt vōļtō pālō ienōd set kōdtuoistōnōs Kurmō rānda kilās. Ne vōļtō: Lūž, Pizā, Īra, Ūžkilā, Sīkrōg, Irē, Kūostrōg, Pitrōg, Sānag, Vaid, Kūolka ja Mustānum.*

Latviešu valodā: kaķītis, baltā kažokā, ķēniņš, dzīve

I kačeits otkon stuovēja sovuos patmalēs boltā kažukā. I guoja otkon vaļā rīkstu skrejis i mandeļu skrejis – murr-murr-murr... A kienēš niu beja vasals, i pilī suocēs jauna dzeive.**

ATBILDES

VIEGLI UZDEVUMI

Sveiki!

Es esmu Jānis Bērziņš un man ir 12 gadi. Es esmu no Latvijas, es esmu latvietis. Latvija ir maza valsts. Es dzīvoju Rīgā. Tā ir Latvijas galvaspilsēta. Es dzīvoju lielā daudzdzīvokļu mājā, un man ir daudz kaimiņu.

Mans vislabākais draugs ir Oļegs. Viņš dažreiz man palīdz pildīt mājasdarbus krievu valodā. Viņa ģimene ikdienā runā krieviski. Savukārt Jurijs ir ukrainis. Ar Juriju mēs kopā spēlējam futbolu. Vasaras brīvlaikā viņš kopā ar mammu un tēti brauc uz Ukrainu. Tur dzīvo viņu radnieki. Vēl mums kaimiņos dzīvo ģimene no Kīnas, bet kīniešu meitenīti es vēl nepazīstu. Mans tētis strādā starptautiskā uzņēmumā. Viņa darbabiedri ir zviedri, somi, lietuvieši un igauņi. Viņš bieži brauc koman-
dējumos uz Zviedriju, Somiju, Lietuvu un Igauniju. Man ļoti patīk dzīvot Rīgā. Uzraksti par sevi!

Jānis.

1.	X
4.	X
5.	X

1.	B
2.	C
3.	A

VIDĒJI GRŪTI UZDEVUMI

1.	C
2.	E
3.	F
4.	A
5.	D
6.	B

1.	Stavs Brodkis
2.	Anna Vīmane
3.	Laurīns Candravičs
4.	Masaki Nakagava
5.	Sibela Burčera

GRŪTI UZDEVUMI

	JĀ	NĒ
1.	X	
2.	X	
3.		X
4.	X	
5.		X

Lībieši, Vidzemē un Kurzemē, Sīkrags, Kolka

Līvlizt ātō amā vežgōrpūoļi Vāldamiērsūomō rov. Ne jelīztō laigāld Vidūmōl ja Kurmōl. Jedmōl Ežmiz mōilmasuodā līvlizt vōļtō pālō īenōd set kōdtuoistōnōs Kurmō rānda kilās. Ne vōļtō: Lūž, Pizā, Īra, Ūžkilā, Sīkrōg, Irē, Kūoštrōg, Pitrōg, Sānag, Vaid, Kūolka ja Mustānum.

Kaķītis, baltā kažokā, ķēniņš, dzīve

I kačeits otkon stuovēja sovuos patmalēs boltā kažukā. I guoja otkon vaļā rīkstu skrejis i mandeļu skrejis – murr-murr-murr... A kīeneņš niu beja vasals, i pilī suocēs jauna dzeive.

IZMANTOTIE MATERIĀLI

Teksti

Valsts valoda

LielaTalka.lv (talkas.lv)

Latviešu valodas apguve ārzemnieku skatījumā | Tulkot.lv

Latviski dziedošais japānis Masaki Nakagava izziņo par koncertu jau nākošnedēļ | Kokteilis.lv

“Man patīk runāt latviski.” Kā Latvijā iejutušies topošie ārsti – ārzemnieki | LA.LV

Viss, kas ar mums noticis, ir mūs veidojis - LV portāls (lvportals.lv)

Latvieši un vēsturiskie latvieši - Rīgas Laiks (rigaslaiks.lv)

Latvieši — Vikipēdija (wikipedia.org)

Livones.net - TĪMEKĻA FOTOIZSTĀDE

Kapu svētki — Vikipēdija (wikipedia.org)

Skalbe, Kārlis. Kačeiša patmalis. Rīga: Latvijas Mediji, 2017.

Attēli

FOTO: Latvijā atzīmē 1. septembri; durvis ver 775 skolas | LA.LV

Ziņu arhīvs : Jaunami : Jelgava

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku plānotais budžets ir 6 354 235 eiro | LA.LV

Rīgas iela – gājēju iela – VISITDAUGAVPILS

Celtniecības pakalpojumi | BalticAmberHouse.eu

Foto: Pie Brīvības pieminekļa notiek gatavošanās 4. maija svinībām - Sabiedrība un politika - Ziņas - Apollo.lv

Nedaudz par Latvijas hokeja izlasi - Spoki

Saulgrieži, Līgo un Jāņi: plašākais svētku pasākumu kalendārs | LA.LV

FOTO: Kā noritēja Dziesmu un Deju svētku atklāšanas gājiens - BNN - ZIŅAS AR VĒRTĪBU